

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΔΡΥΪΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ
(ΠΑ.ΣΥ.Β.Α.)

ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ - ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ

Πρακτικά Α' Πανελληνίου 'Επιστημονικοῦ Συνεδρίου

(Κόνιτσα, 22 - 24 Αύγουστου 1987)

ΑΝΑΤΥΠΟΝ

ΘΩΜΑ Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Προϊσταμένου Μπεναικείου Βιβλιοθήκης Βουλῆς

«Η ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΧΙΜΑΡΑΣ»

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

(17ος - 18ος αἰ.)

ΑΘΗΝΑΙ 1988

2/4

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΔΡΥΪΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ
(ΠΑ.ΣΥ.Β.Α.)

ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ - ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ

Πρακτικά Α΄ Πανελληνίου Έπιστημονικού Συνεδρίου

(Κόνιτσα, 22 - 24 Αύγουστου 1987)

ΑΝΑΤΥΠΟΝ

ΘΩΜΑ Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Προϊσταμένου Μπενακείου Βιβλιοθήκης Βουλής

«Η ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΧΙΜΑΡΑΣ»

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

(17ος - 18ος αί.)

ΑΘΗΝΑΙ 1988

«Η ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΧΙΜΑΡΑΣ»

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

(17ος — 18ος αἰ.)¹

ΘΩΜΑ Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Προϊσταμένου Μπενακείου Βιβλιοθήκης Βουλῆς

Κατὰ τὴν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας ἐδοκιμάσθη σκληρὰ ἡ παιδεία τοῦ Γένους, ἰδιαίτερα στὶς παραμεθόριες περιοχές, ὅπου ἡ ἔλλειψη δασκάλων ὑπῆρξε ὀδυνηρή. Ἡ πενία τῶν ἐκεῖ πληθυσμῶν δὲν ἐπέτρεπε τὴν ἀποστολὴ τῶν τέκνων τους στὰ ἀστικά κέντρα ὅπου, ἀπὸ τὸν 17ο κυρίως αἰῶνα, εἶχεν ἀρχίσει ἡ λειτουργία ὀργανωμένων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων. Οὔτε ἦταν εὐκόλη ἡ πρόσκληση δασκάλων, ἀφοῦ προϋπέθετε οἰκονομικὴ ἐπιβάρυνση, ἀδύνατη ν' ἀντιμετωπισθεῖ μὲ τοπικοὺς πόρους. Ἐπομένως, ἦταν φυσικὸ νὰ γίνεται δεκτὴ μ' ἀνακούφιση ὁποιαδήποτε προσφορά, ἀπὸ ὅπου κι ἂν προερχόταν, ἡ ὁποία ἀπέβλεπε στὴν ἱκανοποίηση αὐτῆς τῆς τόσο ζωτικῆς ἀνάγκης.

Στὸν τομέα τοῦτον ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἐφάνη πρόθυμη νὰ «βοηθήσει». Εἶχε ἄλλωστε φανερὴ ὑποχρέωση ἐπεμβάσεως. Πληθυσμοὶ δογματικὰ πιστοὶ τῆς ἐζοῦσαν σὲ περιοχές, ὅπως ἡ Χίος καὶ μερικὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου, ἤδη ἀπὸ παρελθόντες αἰῶνες, ἐνῶ σ' ἄλλες, ὅπως στὰ Ἑπτάνησα, ἡ ὑποχρέωση στηριζόταν στὴν κοσμικὴ ἐπικυριαρχία τῆς Βενετίας. Δὲν ἀμφισβητοῦνται τὰ κάποια φιλανθρωπικὰ αἰσθήματα πρὸς ὁμόθρησκους πληθυσμοὺς οἱ ὁποῖοι ἐδοκιμάζονταν ὑπὸ τυραννία ἀλλοθρήσκων. Ἔτσι, παρὰ τὶς κάποιες ἐπιφυλάξεις, ἐθεωρήθη ἀπὸ πολλοὺς συγχρόνους γενναιόδωρη καὶ εἰλικρινὴς ἡ ἀπόφαση τοῦ πάπα Γρηγορίου ΙΓ', ὅταν τὸ 1576 ἵδρυσε στὴν πρωτεύουσα τοῦ καθολικισμοῦ τὸ περιώνυμο Κολλέγιο τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, τὸ προορισμένο, κατὰ τὴν ἀπόφαση τοῦ ἱδρυτοῦ, νὰ ἐπιμορφώνει τέκνα ὀρθοδό-

1. Σχεδιάσμα μελέτης τὴν ὁποία, μετὰ τὴν ἐξαντλητικὴ διερεύνηση τῶν ἐκδεδομένων ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνεκδότων ἐγγράφων ποὺ ἔχω στὴ διάθεσή μου, πρόκειται νὰ τὴν δημοσιεύσω αὐτοτελῶς, μὲ ἱστορικὴ τεκμηρίωση καὶ παραπομπὴ στὶς πηγές.

ξων γονέων προερχόμενα κυρίως από την έλληνικήν Ἀνατολή. Πράγματι, κατά τὰ πρῶτα πενήντα χρόνια τῆς λειτουργίας του ἀπεφοίτησαν ἀπ' αὐτὸ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἐπιφανεῖς ἐκπροσώπους τῶν γραμμάτων οἱ ὁποῖοι εἶχαν γεννηθεῖ στὴν ὑπόδουλη Ἑλλάδα. Σιγὰ σιγὰ ὅμως ἀλλοιώθηκε ὁ σκοπὸς λειτουργίας τοῦ ιδρύματος καὶ ιδιαίτερα μετὰ τὴν ἀναδιοργάνωσή του τὸ 1624 ἀπὸ τὸν Οὐρβανὸ Η' ἔγινε κέντρο ἐκπαιδεύσεως ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι, δεμένοι μάλιστα μὲ ὄρκο ὅτι δὲν θὰ ἐπιδιώξουν στὸ μέλλον ν' ἀσπασθοῦν τὸ δόγμα τῶν καθολικῶν, προορίζονταν νὰ προπαγανδίσουν τὶς θέσεις τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῶν σχισματικῶν θεωρούμενων συμπατριωτῶν τους.

Πολλοὶ λοιπὸν ἀπὸ αὐτοὺς ἐχρησιμοποιήθησαν ὡς μισσιονάριοι, ἐνισχύοντας τὸν ἀριθμὸ ἐκείνων ποὺ ἀνῆκαν σὲ τάγματα καθολικῶν μοναχῶν, καὶ ἐστάλησαν στὶς ἑλληνικὲς περιοχὲς νὰ διδάξουν γράμματα στοὺς ὁμοδόξους καὶ νὰ διαδώσουν τὶς δογματικὲς τους πεποιθήσεις στοὺς ἄλλους. Οἱ ἀποστολὲς αὐτὲς ἦσαν στὴν ἀρχὴ περιπτωσιακὲς. Ἀργότερα, ιδιαίτερα μετὰ τὴν ἴδρυση (1622) τῆς Santa Congregazione di Propaganda Fide, οἱ ἀποστολὲς γιὰ τὴν διάδοση τοῦ καθολικισμοῦ σ' ὅλοκληρο τὸν κόσμον ὁργανώθηκαν συστηματικώτερα. Αὐτὸ τὸ κέντρο τὶς ἐπρογραμματίζε καὶ σ' αὐτὸ ἀπευθύνονταν οἱ μισσιονάριοι γιὰ νὰ ἐκθέσουν τὰ τῆς δραστηριότητός τους καὶ νὰ λάβουν γραπτὲς ἐντολὲς γιὰ τὶς περαιτέρω ἐνέργειές τους. Ὁμάδα καρδινάλιων καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν παραγόντων συνεδρίαζαν σὲ τακτὲς ἢ ἑκτακτες ἡμερομηνίες, μελετοῦσαν τὶς ἀναφορὲς ποὺ ἔφθαναν κι ἀπεφάσιζαν σχετικῶς.

Στὴν δυτικὴ περιοχὴ τῆς ἑλληνικῆς Βορείου Ἠπείρου, καὶ συγκεκριμένα στὴν ἐπαρχία Χιμάρων, οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, Ἕλληνες τὴν γέννηση ἢ τὴν καταγωγὴν οἱ περισσότεροί, ἀλλὰ καὶ Ἴταλοὶ ἀργότερα, ἀπὸ αὐτοὺς τοῦ *pito greco* τῆς Ν. Ἰταλίας, προσπάθησαν ἐπὶ 130 καὶ πλέον ἔτη, μὲ χρονικὰ διαλείμματα ἀπουσίας, νὰ προσηλυτίσουν δογματικὰ τοὺς ἐκεῖ πενομένους καὶ φιλοπόλεμους ἑλληνικοὺς ὀρθόδοξους πληθυσμούς. Γιὰ τὶς ἀποστολὲς αὐτὲς τὶς περισσότερες φορὲς προὔπῆρχε αἴτημα τῶν ἰδίων τῶν κατοίκων, οἱ ὁποῖοι ἐζητοῦσαν δάσκαλο γιὰ τὰ παιδιὰ τους. Οἱ μισσιονάριοι εἰδοποιοῦσαν τὸ κέντρο τους πὼς οἱ ντόπιοι ἐπεδίωκαν ἀπὸ τὴν παρουσία τους κοσμικὰ ὀφέλη (*profitto temporale*), εἴτε γιὰ νὰ ἔχουν δάσκαλο γιὰ τὰ παιδιὰ τους εἴτε γιὰ νὰ ἐπωφεληθοῦν ἀπὸ τὴν κο-

σμική παντοδυναμία τοῦ Πάπα, ἀπὸ τὸν ὁποῖον πίστευαν ὅτι θὰ μπορούσε νὰ ὀργανωθεῖ σταυροφορία καὶ νὰ ἐλευθερωθεῖ ἡ πατρίδα τους ἀπὸ τοὺς Τούρκους, εἴτε ἀκόμη ἐπειδὴ ἤλπιζαν ὅτι θὰ ἐλάβαιναν ἀπὸ τὴν Δύση χρήματα γιὰ νὰ πληρώνουν τοὺς ἐπαχθεῖς φόρους στὸν κατακτητὴ. Ὅσες φορές οἱ μισσιονάριοι προσπαθοῦσαν νὰ ἐνεργήσουν γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ κυρίου σκοποῦ τῆς ἀποστολῆς τους, οἱ ντόπιοι, παρακινημένοι κι ἀπὸ τοὺς δικούς τους θρησκευτικούς ἡγήτορες, ἀντιδροῦσαν καὶ μάλιστα ὄχι σπάνια καὶ βίαια. Οἱ ἐντολοδόχοι τῆς παπικῆς ἐκκλησίας συχνὰ εἰδοποιοῦσαν ὅτι ἐκινδύνευε καὶ ἡ ἴδια τους ἡ ζωὴ. Οἱ περισσότεροι συμμετεῖχαν στὶς ἀποστολές μετὰ ἀπὸ πίεση, γιὰτὶ ὅλοι ἐγνώριζαν προκαταβολικὰ ὄχι μόνο τὴν πεισματικὴ ἐμμονὴ τῶν κατοίκων στὶς δογματικὲς τους παραδόσεις ἀλλὰ καὶ τὴν φτώχεια τῆς περιοχῆς (στὴν ὁποία ἀναγκαστικὰ συμμετεῖχαν ἀφοῦ ἡ μακρινὴ Ρώμη δὲν ἐφρόντιζε νὰ στέλνει ἔγκαιρα τοὺς ὀφειλόμενους μισθοὺς τους) καὶ τοὺς κινδύνους ἀπὸ τὶς αἱματηρὲς ἐπιδρομὲς τῶν Τούρκων. Ἀλλοτε πάλι ἐδέχονταν νὰ συμμετάσχουν, ἐπειδὴ ἐπίστευαν ὅτι μετὰ τριετὴ ὑπομονὴ καὶ μάταιη προσπάθεια θ' ἀνεκαλοῦντο ἀπὸ τὴν Ρώμη καὶ θὰ ἐξασφάλιζαν στὸ ἐξῆς τὴν εὐνοία τῶν ἰσχυρῶν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὶς προσφερθεῖσες ὑπηρεσίες, μὲ προοπτικὴ μελλοντικῆς εὐνοϊκώτερης χρησιμοποίησεως.

Γεγονὸς εἶναι πάντως ὅτι, παρὰ τὴν ἐπανειλημμένως τονιζόμενὴ ἀπὸ ὅλους ματαιοπονία τοῦ ἔργου τους, ἔπρεπε νὰ περάσουν δεκατρεῖς δεκαετίες γιὰ ν' ἀποφασίσει ἡ Προπαγάνδα νὰ τερματίσει τὶς ἀποστολές. Ἡ ἐπιμονὴ ἐρμηνεύεται. Τὸ σημεῖο ἦταν ἰδιαίτερα σημαντικό καὶ εἶναι γνωστὸ πόσο εἶχαν, γιὰ ἄλλους λόγους βέβαια, ἐπιδιώξει νὰ τὸ ἐξασφαλίσουν Ἴσπανοί, Βενετοὶ καὶ Τούρκοι. Ἐθεωρήθη λοιπὸν ὅτι ἡ διάδοσις τοῦ καθολικισμοῦ ἐκεῖ δὲν θὰ ἦταν ἔργο δύσκολο ὑπὸ τὴν ἄγρυπνὴ ὑποστήριξιν τοῦ γειτονικοῦ καθολικοῦ ἐπισκόπου τῆς Κερκύρας. Ἀντιστρόφως, ἡ δύναμις τοῦ τελευταίου θὰ ἐνισχυόταν, μετὰ τὸ ρίζωμα τοῦ καθολικισμοῦ στὴ Χιμάρα, γιὰ νὰ κερδίσει κύρος ποῦ ποτὲ δὲν εἶχε στὸ νησί, λόγω τῆς ἀδιάκοπης ἀντιδράσεως τῶν ὀρθοδόξων Κερκυραίων καὶ τῆς γνωστῆς ἀδιαφορίας τῶν Ἐνετῶν κυριάρχων νὰ ἱκανοποιοῦν τὶς παπικὲς ἀπαιτήσεις στὶς περιοχὲς τῶν κατακτήσεών τους.

Οἱ μισσιονάριοι τῆς Χιμάρας εἶχαν συνεχὴ ἐπικοινωνία μὲ τὸ κέντρο κι ἔστειλαν κι ἔλαβαν ἀπ' αὐτὸ χιλιάδες ἔγγραφα καθ'

ὄλην τὴν διάρκειά τῆς ἐπιχειρήσεως. Τὰ ἔγγραφα αὐτά, ιδιαίτερα ἐκεῖνα ποὺ ἀπευθύνθησαν ἀπὸ τὴν περιοχὴ (ἐξ αὐτῶν προέχουν σὲ σημασία τὰ συνταγμένα σ' ἑλληνικὴ γλῶσσα, παρ' ὅλο ποὺ εἶναι βέβαιον ὅτι τὰ περισσότερα ἐγράφησαν μὲ προτροπὴ καὶ καθοδήγησιν τῶν μισσιοναρίων), περιέχουν πολλὰ χρήσιμα πληροφορίες γιὰ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν συνήθειαν τῶν κατοίκων τοῦ τόπου, ποὺ γίνονται ιδιαίτερα πολύτιμα καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός τῆς φτώχειας καὶ σπανιότητος τῶν ἄλλων πηγῶν. Περιπτωσιακὰ τὶς ἐκμεταλλεύτηκαν αὐτὲς τὶς πηγὲς ξένοι κυρίως ἐπιστήμονες, οἱ ὅποιοι ὅμως εἶδαν τὰ γεγονότα ἀπὸ τὴν σκοπιὰ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ὅμως θὰ ἄξιζε τὸν κόπον νὰ ἀπασχολήσουν τοὺς Ἕλληνας ἐρευνητὰς συστηματικώτερα, γιὰ ν' ἀποδειχθεῖ μὲ ἀδιάσειστα τεκμήρια ἡ ἑλληνικότης τοῦ χώρου καὶ ἡ ὁμοία μὲ τοὺς πληθυσμοὺς ἄλλων ἑλληνικῶν περιοχῶν ἀντιμετώπιση τῶν καταπιέσεων ποὺ ἐνεργήθησαν ἀπὸ τὶς ξένες προπαγάνδες σὲ ὧρες κρίσιμες ἐθνικῆς ὑποταγῆς. Βέβαιον, ἡ ἀνίχνευσις, ἂν ἔπρεπε νὰ θεωρηθεῖ συστηματικὴ, θὰ ἦταν ἀπαραίτητον νὰ μὴν περιορισθεῖ μόνον εἰς τὴν διερεύνησιν τῶν πλούσιων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχείων τῆς Ρώμης, ποὺ εὐτυχῶς τὰ περισσότερα ἐπέτρεψαν στὸν αἰῶνα μας τὴν εἴσοδον στοὺς μελετητὰς τῆς ἱστορίας (καὶ αὐτὸ εἶναι πρὸς τιμὴν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας), ἀλλὰ νὰ ἐπεκταθεῖ καὶ σὲ τυχόν σωζόμενα εἰς τὴν Κέρκυραν ἀρχεῖα τῆς ἄλλοτε ἐκεῖ ὑπάρχουσας καθολικῆς ἐπισκοπῆς, εἰς τὰ τοπικὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀρχεῖα τῶν ἰταλικῶν πόλεων Napoli, Lecce, Otranto, ἀφοῦ οἱ ἐκεῖ θρησκευτικοὶ παράγοντες, ὡς πλησιέστεροι πρὸς τὴν περιοχὴ δράσεως, ἦσαν οἱ σταθμοὶ ληψοδοσίας μεταξὺ μισσιοναρίων καὶ Ρώμης, ἀλλὰ καὶ τοῦ Palermo, ἀπὸ τὸ ἱστορικὸ μοναστήριον τοῦ ὁποίου, εἰς τὸ Mezzojuso, προέρχονταν οἱ περισσότεροι Ἰταλοὶ μισσιονάριοι τῆς Χιμάρας.

Πρὸ ἀρκετῶν ἐτῶν, προσπαθώντας νὰ συγκεντρώσω στοιχεῖα γιὰ τὴν δραστηριότητα ὧν μποροῦσα περισσοτέρων ἀποφοίτων τοῦ παπικοῦ Κολλεγίου τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τῆς Ρώμης, ἀπὸ τὸ ὅποιο προέρχονταν καὶ οἱ πλεονεχθεῖς ποὺ ἐστελέχωνσαν τὶς ἀποστολὰς εἰς τὴν Χιμάραν, ἐσημείωσα καὶ ὅσα ἔγγραφα ἀφοροῦσαν εἰς τὴν ἀποστολὴν αὐτήν. Ἡ συγκομιδὴ ὑπῆρξεν ἱκανοποιητικὴ καὶ ἐλπίζω ὅτι μετὰ τὴν ἐξαντλητικὴν διερεύνησιν τῶν ὧν σήμερον διαθέτω θὰ μπορέσουμε νὰ παρακολουθήσουμε μὲ σχετικὴ λεπτομέρεια τὴν δράσιν τῶν ἀπεσταλμένων ἀπὸ τὴν Δύση καὶ τὴν ἀντίδρασιν τῶν ὀρθοδόξων κατοίκων. Πρὸς τὸ παρὸν δη-

μοσιεύω τὸ σχεδιάγραμμα τοῦτο γιὰ τὴν ἔκθεση ἀπλῶς τῶν γεγονότων ὅπως περίπου συνέβησαν.

Ἡ ἀρχὴ ἔγινε ἐντελῶς συμπτωματικά. Ὁ πρῶτος ποὺ ἀνοίξε τὸν δρόμο ἦταν ὁ Κύπριος τὴν καταγωγὴ Νεόφυτος Ροδινός, μιὰ ἀπὸ τὶς ἐπιφανέστερες προσωπικότητες ποὺ ἀπεφοίτησαν ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Κολλέγιο τῆς Ρώμης, γλαφυρὸς συγγραφέας, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα θεωροῦνται καὶ σήμερα μνημεῖα νεοελληνικοῦ λόγου. Ἀπὸ σχετικὰ δημοσιεύματα εἰκάζεται ὅτι ὁ Ροδινός, μετὰ τὴν περιπλάνησή του στὴν Ἰσπανία, ἐστάλη ἀπὸ τὴν Καθολικὴ Ἐκκλησία στὴ Χιμάρρα τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1628. Ἡ ἀρχὴ ὅμως ἔγινε μᾶλλον μιὰ τριετία νωρίτερα καί, ὡς φαίνεται, μὲ ἐνδιαφέρον τῆς Ἰσπανικῆς αὐλῆς τοῦ βασιλείου τῆς Napolì, ἀπὸ μέρους τῆς ὁποίας ὁ ἀνταγωνισμὸς μὲ τοὺς Βενετούς γιὰ τὴν ἐπικυριαρχία τῆς περιοχῆς ὑπῆρχε ἀπὸ παλαιότερα. Πράγματι, τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1627 ὁ Ροδινός, εὕρισκόμενος στὴ Napolì, ὑπέβαλε ἔκθεση στὸν ἐκεῖ Scipione Brancaccio, ὅπου ἔγραφε ὅτι ἀπὸ persona devota (ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ agente τῆς Χιμάρρας Giorgio di Efeso) εἶχε ὀδηγηθεῖ στὴ Χιμάρρα, ὅπου παρέμεινε ἐπὶ διετία, ἀνοίξε σχολεῖο κι εἶχε ἰδιαίτερος κουρασθεῖ νὰ πείσει κληρικούς καὶ λαϊκοὺς οἱ ὁποῖοι ἔσφαλαν ἀπὸ ἄγνοια κατὰ τὴν τέλεση τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος. Παρεπονεῖτο ὅμως ὅτι κατὰ τὴν παραμονή του δὲν ἔλαβε τὰ χρήματα ποὺ τοῦ εἶχαν ὑποσχεθεῖ γιὰ τὴν συντήρησή του. Ταυτόχρονα ἔστειλε χειρόγραφά του στὴ Ρώμη καὶ παρεκάλει νὰ ἐκδοθεῖ ὄχι ἡ μεγάλη Κατήχησή του, τῆς ὁποίας τὴν σύνταξη εἶχε ἀποτελειώσει κατὰ τὴν περίοδο τῆς πρώτης δράσεώς του στὴ Χιμάρρα, ἀλλὰ τουλάχιστον ἓνα μέρος αὐτῆς. Ἡ ἐξέταση τοῦ κειμένου ἀνετέθη στὸν Πέτρο Ἀρκούδιο, ἄλλον διαπρεπῆ φιλοκαθολικὸ ἀπόφοιτο τοῦ Κολλεγίου, καὶ τὸ ἔργο (250 περίπου τυπωμένες σελίδες) δημοσιεύτηκε τὸ 1629, μὲ δαπάνες τῶν Barberini, μὲ τίτλο «Σύνοψις τῶν θείων καὶ ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας μυστηρίων». Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ πατρωνάρει τὴν ἀποστολή, ἀφοῦ μάλιστα ὁ Ροδινός ἔγραψε ὅτι ἦταν ἰδιαίτερα ἐπιθυμητὸς ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς, στοὺς ὁποίους εἶχε ὑποσχεθεῖ ὅτι θὰ ἐπιστρέψει. Τοῦ ἐνέκριναν τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1628 ἔξοδα ταξιδίου 30 σκουῶδα, ἀλλὰ ἡ ἀναχώρηση καθυστεροῦσε λόγω βραδύτητος ἀποστολῆς ἀπὸ τὴν Ρώμη τῶν σχετικῶν ἐγγράφων (facoltà) μὲ τὰ ὁποῖα ὀφείλαν νὰ εἶναι ἐφοδιασμένοι οἱ ἐκ τοῦ Βατικανοῦ μισσιονάριοι. Ὁ Ροδινός ἔγραψε (Napolì, 15.9.1628) ὅτι, ἀφοῦ ἐπὶ πεντάμηνο ματαίως ἀ-